

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ποσοστό του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας Συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις

Μια από τις βασικές αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος στο σύνολό του. Για να διασφαλίσει τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, η ΚΤΚ ασκεί μακροπροληπτική πολιτική και είναι υπεύθυνη για τη μακροπροληπτική εποπτεία του συστήματος.

Αποφάσεις της ΚΤΚ σχετικά με το ποσοστό του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας (countercyclical buffer – CCyB)

Στη βάση της αναθεωρημένης μεθοδολογίας που περιγράφεται στην επίσημη [μακροπροληπτική πολιτική](#) της, η ΚΤΚ, κατόπιν διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), αποφάσισε την αύξηση του ποσοστού του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας των σταθμισμένων στοιχείων ενεργητικού στη Δημοκρατία, του κάθε αδειοδοτημένου πιστωτικού ιδρύματος που συστάθηκε στη Δημοκρατία, σε:

- 0,5% στις 30 Νοεμβρίου 2022, με ημερομηνία εφαρμογής από τις 30 Νοεμβρίου 2023¹,
- 1,0% στις 2 Ιουνίου 2023, με ημερομηνία εφαρμογής από τις 2 Ιουνίου 2024², και
- 1,5% στις 10 Ιανουαρίου 2025, με ημερομηνία εφαρμογής από τις 14 Ιανουαρίου 2026.

Με τις πιο πάνω αποφάσεις, η ΚΤΚ ενεργεί προληπτικά προς εκπλήρωση του πρωταρχικού στόχου της για διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος.

Αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας. Τι είναι;

Το αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας είναι ένα από τα **μακροπροληπτικά εργαλεία** που έχει στη διάθεσή της η ΚΤΚ, όπως και κάθε μακροπροληπτική αρχή³ στην Ευρώπη. Ο στόχος του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας είναι η δημιουργία ενός «μαξιλαριού» κεφαλαίων, το οποίο οι τράπεζες μπορούν να χρησιμοποιούν σε περιόδους κρίσεων και οικονομικής ύφεσης προς απορρόφηση των ζημιών τους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η ανθεκτικότητα των τραπεζών και ταυτόχρονα διασφαλίζεται η απρόσκοπτη ροή του δανεισμού σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια δύσκολων οικονομικών περιόδων, βοηθώντας έτσι την οικονομική ανάκαμψη.

¹ 1 Δεκεμβρίου 2022: Το ποσοστό του CCyB αυξάνεται από το 0% στο 0,5%, με ημερομηνία εφαρμογής από τις 30 Νοεμβρίου 2023

² 2 Ιουνίου 2023: Το ποσοστό του CCyB αυξάνεται από 0,5% σε 1% με ημερομηνία εφαρμογής από τις 2 Ιουνίου 2024

³ ή εντεταλμένη αρχή, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο κάθε χώρας.

Ποιος ορίζει το ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας;

Η ΚΤΚ, στο πλαίσιο των καθηκόντων της για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος στο σύνολό του, είναι υπεύθυνη για την άσκηση της μακροπροληπτικής πολιτικής και τη μακροπροληπτική εποπτεία του συστήματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ενεργώντας προληπτικά, η ΚΤΚ έχει την αρμοδιότητα να καθορίζει, σε συνεννόηση με την ΕΚΤ, το ποσοστό του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας για την Κύπρο εφόσον κριθεί αναγκαίο, ανάλογα με τη φάση του χρηματοπιστωτικού κύκλου και τη σοβαρότητα του κυκλικού συστημικού κινδύνου στη Δημοκρατία.

Ποια προσέγγιση ακολουθεί η ΚΤΚ όταν καθορίζει το ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας;

Η ΚΤΚ στις 15 Νοεμβρίου 2022, ενέκρινε την επίσημη **μακροπροληπτική πολιτική** της για τον καθορισμό του ποσοστού αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας, η οποία επιτρέπει την εισαγωγή θετικού ποσοστού αποθέματος ασφαλείας, τόσο σε περιόδους αύξησης του κυκλικού συστημικού κινδύνου, όσο και κατά περιόδους ουδέτερης σοβαρότητας κυκλικού συστημικού κινδύνου.

Συστημικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που απειλεί το χρηματοοικονομικό σύστημα στην ολότητά του. Ο κυκλικός συστημικός κίνδυνος σχετίζεται με την ανοδική ή και την καθοδική τροχιά του οικονομικού και του πιστωτικού κύκλου.

Η επίσημη πολιτική θέτει τις γενικές αρχές που διέπουν τον καθορισμό του ποσοστού αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας, προκαθορίζοντας τέσσερα στάδια σοβαρότητας κυκλικού συστημικού κινδύνου και έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα⁴ της ΚΤΚ.

Η πολιτική καθορίζει ότι:

- Όταν οι κίνδυνοι κρίνονται ότι δεν είναι ούτε υποτονικοί ούτε αυξημένοι και η σοβαρότητα του κυκλικού συστημικού κινδύνου προσδιορίζεται ως ουδέτερη (Στάδιο 2), η ΚΤΚ δύναται να καθορίζει θετικό ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας στο 0,5% (κατά το ελάχιστο).
- Όταν οι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι κρίνονται ότι αυξάνονται, τότε θα αυξάνεται και το ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας (Στάδιο 3).
- Όταν οι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι μειωθούν ή πραγματοποιηθούν, το ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας θα μειώνεται και όπου κρίνεται αναγκαίο θα φτάνει στο μηδέν (Στάδιο 4).
- Κατά τη φάση ανάκαμψης μετά την κρίση (Στάδιο 1) το ποσοστό αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας θα παραμένει μειωμένο ή στο μηδέν.

Σύμφωνα με την πολιτική, η ΚΤΚ κατά την αξιολόγηση των κυκλικών συστημικών κινδύνων ακολουθεί ολιστική προσέγγιση βασισμένη σε ποσοτικοποιημένη ανάλυση των κινδύνων και ποιοτική ανάλυση κατά την οποία η ΚΤΚ λαμβάνει υπόψη και άλλους παράγοντες. Ο καθορισμός του ποσοστού του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας γίνεται σύμφωνα με την αρχή της «καθοδηγούμενης διακριτικής ευχέρειας» όπως προνοείται στη Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) ΕΣΣΚ/2014/1 σχετικά με το αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας.

⁴ [Central Bank of Cyprus - Αντικυκλικό απόθεμα ασφαλείας](#)

Γιατί έγινε η αύξηση του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας στις 14 Ιανουαρίου 2025 (από 1% σε 1,5%);

Κατά την αξιολόγηση του ποσοστού του CCyB για το 3^ο τρίμηνο του 2024, λήφθηκαν υπόψη τα πιο κάτω:

- Ο κυπριακός τραπεζικός τομέας είναι σήμερα εύρωστος, υγιής και φερέγγυος με αισθητά βελτιωμένη ποιότητα ενεργητικού. Έχει ανταποκριθεί με επιτυχία στις διαδοχικές κρίσεις της πανδημίας και του πολέμου και διαθέτει κεφαλαιακά και ρευστοτικά αποθέματα σημαντικά υψηλότερα από τα απαιτούμενα επίπεδα ασφάλειας.
- Η ΚΤΚ εκτιμά ωστόσο ότι οι εγχώριοι κυκλικοί συστημικοί κίνδυνοι στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, όπως καταγράφονται και παρακολουθούνται συνεχώς, είναι αυξημένοι. Ως αποτέλεσμα, η ΚΤΚ, ενεργώντας προληπτικά, έκρινε αναγκαία την πιο πάνω αύξηση, δεσμεύοντας, κατά συνέπεια, μέρους των κερδών του τομέα. Με την πιο πάνω απόφαση, η ΚΤΚ διασφαλίζει περαιτέρω τη χρηματοοικονομική σταθερότητα και ενισχύει την ανθεκτικότητα του συστήματος σε μελλοντικούς κραδασμούς.
- Παρά τις θετικές προοπτικές της οικονομίας, η πιθανότητα πραγμάτωσης δυνητικά σοβαρών ακραίων γεγονότων στην παγκόσμια οικονομία που θα επηρέαζαν σημαντικά το εγχώριο μακροοικονομικό περιβάλλον έχει αυξηθεί, λόγω κυρίως των γεωπολιτικών εξελίξεων και αναταράξεων. Συγκεκριμένα, το ενδεχόμενο γενίκευσης του πολέμου στη Μέση Ανατολή, η περαιτέρω διεθνοποίηση του πολέμου στην Ουκρανία, καθώς και η τάση για αύξηση των μέτρων προστατευτισμού, η οποία δύναται να οδηγήσει σε σημαντικούς νέους εμπορικούς περιορισμούς, μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον, και κατ' επέκταση στον εγχώριο τραπεζικό τομέα. Πέραν των προαναφερόμενων κυκλικών συστημικών κινδύνων, οι οποίοι λήφθηκαν υπόψη κατά την απόφαση για αύξηση του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας, η ΚΤΚ σημειώνει τον αυξανόμενο κίνδυνο φήμης.
- Το ΕΣΣΚ στις 5 Δεκεμβρίου 2024 εξέδωσε ανακοίνωση⁵ στην οποία καταγράφονται οι ευπάθειες και οι κίνδυνοι στον χρηματοοικονομικό τομέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Σχετικά τονίζονται:
 - οι κίνδυνοι για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα της ΕΕ, οι οποίοι έχουν αυξηθεί τους τελευταίους τρεις μήνες εν μέσω της υψηλής πολιτικής αβεβαιότητας και των γεωπολιτικών εντάσεων, και
 - η σημαντική αύξηση της πιθανότητας υλοποίησης δυνητικά ακραίων σεναρίων κινδύνου, λόγω και των πρόσφατων γεωπολιτικών εξελίξεων και τους σημαντικούς νέους εμπορικούς περιορισμούς.

Το ΕΣΣΚ καταλήγει ότι οι πιο πάνω εξελίξεις ενδέχεται να εντείνουν τον μακροοικονομικό και πιστωτικό κίνδυνο καθώς και τον κίνδυνο αγοράς και να αυξήσουν την αβεβαιότητα στις χρηματοοικονομικές αγορές και τις τιμές των εμπορευμάτων, οδηγώντας σε αυξημένες προκλήσεις στους ισολογισμούς των κρατών και των επιχειρήσεων και σε λιγότερο βαθμό, στους ισολογισμούς των νοικοκυριών.

- Η Έκθεση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας της ΕΚΤ⁶, που δημοσιεύτηκε τον Νοέμβριο 2024, τονίζει ότι συνολικά, οι κίνδυνοι και οι ευπάθειες για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα στην ΕΕ παραμένουν αυξημένοι σε σχέση με τον

⁵ [The General Board of the European Systemic Risk Board held its 56th regular meeting on 28 November 2024](#)

⁶ [Financial Stability Review, November 2024](#)

Μάιο του 2024. Συγκεκριμένα, πέραν από τη γεωπολιτική και πολιτική αβεβαιότητα που επικρατεί, σημειώνεται ότι οι παγκόσμιες εμπορικές εντάσεις αυξάνονται. Οι πιο πάνω παράγοντες, ανεξάρτητα ή και συνδυαστικά, δύνανται να επιφέρουν απρόβλεπτες συνέπειες στην οικονομία, με αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης δυνητικά σοβαρών ακραίων γεγονότων.

→ **Υπάρχουν επιπτώσεις από την απόφαση της ΚΤΚ;**

Η εισαγωγή του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας δεν αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά τη συνολική κεφαλαιακή θέση των πιστωτικών ιδρυμάτων, ούτε να επιφέρει άμεσα αρνητικές επιπτώσεις στον δανεισμό προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, λόγω του ότι ο κυπριακός τραπεζικός τομέας διαθέτει κεφαλαιακά και ρευστοτικά αποθέματα σημαντικά μεγαλύτερα από τα απαιτούμενα επίπεδα ασφαλείας. Εντούτοις, η απόφαση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον κεφαλαιακό προγραμματισμό των τραπεζών.

→ **Θα υπάρξουν αντίστοιχες μελλοντικές αποφάσεις;**

Μια από τις βασικές αρμοδιότητες της ΚΤΚ είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι όποιες αποφάσεις της ΚΤΚ, κρίνονται από τις συνθήκες που επικρατούν στο μακροοικονομικό περιβάλλον, την εξέλιξη της γεωπολιτικής και ενεργειακής κρίσης και την συνεπακόλουθη επίδρασή τους στους μακροοικονομικούς δείκτες, και τις εξελίξεις των οικονομικών συνθηκών. Η ΚΤΚ, δύνανται να αντιστρέψει την απόφασή της για αύξηση του αντικυκλικού αποθέματος ασφαλείας ή και να το αυξήσει περαιτέρω αν κριθεί ότι οι κυκλικοί κίνδυνοι αυξηθούν.